# NEWSLETTER DOSTĘPNOŚCI

## 1. Góry bardziej dostępne. Otwieranie szlaków zaczyna się od współpracy

W dniach 30 września - 1 października w Jeleniej Górze odbyła się IX Konferencja Górska, zorganizowana przez Karkonoski Sejmik Osób Niepełnosprawnych i Lasy Państwowe. Rozmawiano o tym, jak zwiększać dostępność górskich szlaków, dbając jednocześnie o bezpieczeństwo turystów i ochronę przyrody. Uczestnicy odwiedzili także fragment dostępnej trasy w Szklarskiej Porębie. Spotkanie było okazją do wymiany doświadczeń i poszukiwania rozwiązań, które pozwolą lepiej dostosować ofertę turystyczną do potrzeb różnych grup turystów. Więcej informacji pod linkiem.

## 2. Technologie, które przełamują bariery. Konkurs PARP jeszcze trwa

Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości przeprowadziła konkurs „Business Impact". Był on skierowany do firm rozwijających innowacyjne technologie odpowiadające na ważne wyzwania społeczne i środowiskowe. Jedna z kategorii, „Integracja społeczna i równość", obejmowała rozwiązania zwiększające dostępność, wspierające osoby z niepełnosprawnościami i przeciwdziałające wykluczeniu społecznemu. Startupy i przedsiębiorcy mogli zdobyć nagrodę główną w wysokości 50 tys. zł oraz możliwość promocji swoich rozwiązań. Więcej informacji pod linkiem.

## 3. Edukacja włączająca bliżej ucznia. Ostatni nabór SCWEW zakończony

We wrześniu, Ośrodek Rozwoju Edukacji uruchomił nabór do VI, ostatniej edycji konkursu grantowego na tworzenie Specjalistycznych Centrów Wspierających Edukację Włączającą. Granty do 718 851 zł stanowią pomoc w rozwijaniu wsparcia dla przedszkoli i szkół ogólnodostępnych. Dzięki SCWEW nauczyciele mogą korzystać z wiedzy specjalistów, dostosowanego sprzętu i pomocy dydaktycznych. Konkurs jest realizowany ze środków Funduszy Europejskich dla Rozwoju Społecznego. Nabór zakończył się 19 października 2026 r. Więcej informacji pod linkiem.

## 4. Dostępny obiekt sportowy. Jak reagować na bariery?

Dostępność obiektu sportowego decyduje o tym, kto może z niego samodzielnie korzystać. Podczas wrześniowego webinarium Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych omówiono wymagania wobec publicznych obiektów sportowych oraz prawa osób napotykających bariery. Wyjaśniono także, jak złożyć wniosek o zapewnienie dostępności i skargę na jej brak. To wiedza przydatna zarówno użytkownikom, jak i zarządcom obiektów. Praktyczne wskazówki mogą pomóc w skutecznym reagowaniu na bariery i poprawie dostępności miejsc, w których uprawiamy sport. Więcej informacji pod linkiem.

## 5. Dwa różne buty, jeden ważny przekaz o dostępności

25 września uczestnicy europejskiej akcji *Mismatched Shoes Day* zakładali dwa różne buty, by przypomnieć o różnorodności potrzeb w zakresie dostępności i codziennego funkcjonowania. Dla jednej osoby ułatwieniem będą napisy lub prosty język, dla innej winda, czytelna czcionka albo dobry kontrast. Ten prosty gest zwracał uwagę, że dostępność służy nam wszystkim. Akcja zachęcała do dostrzegania barier w codziennym życiu i szukania rozwiązań, które pozwalają każdemu korzystać z przestrzeni, informacji i usług na równych zasadach. Więcej informacji pod linkiem.

## 6. Dziesięć lat Forum Kultury Wrażliwej. Dostępność w praktyce

23 września br. odbyło się jubileuszowe, dziesiąte Forum Kultury Wrażliwej. Uczestnicy rozmawiali o postępach w zwiększaniu dostępności kultury oraz o barierach, które nadal utrudniają udział w wydarzeniach. Program obejmował dyskusje, prelekcje, warsztaty i spacery poznawcze. W Strefie Wrażliwej prezentowano rozwiązania wspierające dostępność. Uczestnicy mieli również możliwość rozmowy z osobami samorzeczniczymi i poznania ich doświadczeń oraz potrzeb. Forum było okazją do wymiany doświadczeń i poznania praktycznych rozwiązań, które pomagają tworzyć kulturę dostępną dla wszystkich. Więcej informacji pod linkiem.

## 8. Asystencja osobista. Ważny krok w stronę niezależnego życia

18 września br. Sejm uchwalił ustawę o asystencji osobistej osób z niepełnosprawnościami. Przyjęte rozwiązania mają stworzyć stały system wsparcia dopasowanego do indywidualnych potrzeb. Obejmie on różne obszary życia, od codziennych czynności po edukację, pracę i uczestnictwo w życiu społecznym. Osoba korzystająca z pomocy ma mieć wpływ na wybór asystenta. To ważne uzupełnienie działań na rzecz dostępności. Sprawdź, kto będzie mógł skorzystać z asystencji osobistej i na jakich zasadach ma być udzielane to wsparcie. Więcej informacji pod linkiem.

## 9. „Dostępność dziś i jutro". Co pomaga zmieniać instytucje?

18 września br. w Łodzi odbyła się konferencja „Dostępność dziś i jutro", organizowana przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych we współpracy z Ministerstwem Funduszy i Polityki Regionalnej. Rozmawiano o postępach i potrzebach podmiotów publicznych, inicjatywach organizacji społecznych oraz instrumentach wspierających wdrażanie dostępności. To trzy perspektywy, które warto łączyć przy planowaniu działań bez barier. Spotkanie było okazją do wymiany doświadczeń i poznania dobrych praktyk w zakresie dostępności. Więcej informacji pod linkiem.

## 10. Liderzy Dostępności 2026. Inspiracje z nagrodzonych miejsc

15 września br. w Pałacu Prezydenckim odbyła się Gala Finałowa XI edycji Konkursu Architektoniczno-Urbanistycznego „Lider Dostępności". Konkurs organizowany jest przez Stowarzyszenie Przyjaciół Integracji oraz Towarzystwo Urbanistów Polskich. Spośród 76 zgłoszonych realizacji nagrodzono i wyróżniono obiekty oraz przestrzenie, które łączą dostępność z funkcjonalnością i estetyką. Doceniono m.in. Wydział Psychologii Uniwersytetu Warszawskiego, Międzymurze Wawelu i ścieżkę ułatwionego dostępu w Błędnych Skałach. W kategorii „Koordynator ds. dostępności" nagrodę otrzymała Joanna Kapa. Nagrodzone realizacje pokazują, jak projektować budynki i przestrzenie, aby były dostępne dla jak najszerszej grupy użytkowników. Więcej informacji pod linkiem.

## 11. Dostępność instytucji publicznych w pigułce. Raport za 2025 rok

Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej przygotowało streszczenie „Raportu o stanie zapewniania dostępności przez podmioty publiczne w Polsce na 1 stycznia 2025 r.".
To już drugie badanie stanu dostępności podmiotów publicznych, po pierwszej edycji przeprowadzonej w 2021 r. Materiał przedstawia wyniki dotyczące dostępności architektonicznej, cyfrowej i informacyjno-komunikacyjnej. Pokazuje również poziom dostępności w poszczególnych województwach oraz wybranych rodzajach instytucji, w tym placówkach edukacji, ochrony zdrowia i kultury. Streszczenie udostępniono w formacie PDF oraz w postaci filmów z tłumaczeniem na polski język migowy i napisami. Sprawdź, jak zmieniła się dostępność podmiotów publicznych na przestrzeni czterech lat. Więcej informacji pod linkiem.

## 12. Mobilny doradca. Nowy model wsparcia bliżej mieszkańców

Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych prowadził konkurs w ramach pilotażu Mobilnego Doradcy Włączenia Społecznego. Na ten cel przeznaczono ponad 149 mln zł. Nabór wniosków dla samorządów powiatowych zakończył się 1 października. Mobilni doradcy mają rozpoznawać indywidualne potrzeby osób wymagających wsparcia, pomagać w wyborze odpowiednich usług oraz w realizacji ustalonego planu działania. Ważnym elementem ich pracy będzie współpraca z lokalnymi instytucjami odpowiedzialnymi za pomoc społeczną, ochronę zdrowia, edukację i rynek pracy. Nowy model ma ułatwić mieszkańcom korzystanie z różnych form wsparcia dostępnych w ich najbliższym otoczeniu. Więcej informacji pod linkiem.

## 13. Technologie wspomagające ponownie do wypożyczenia

Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych wznowił przyjmowanie wniosków o wypożyczenie technologii wspomagających. Dostępne rozwiązania obejmują m.in. aparaty słuchowe, urządzenia do sterowania komputerem za pomocą wzroku, powiększalniki i drukarki brajlowskie. Mogą one ułatwiać komunikację, naukę, pracę i codzienne funkcjonowanie. Fundusz przygotowuje także wdrożenie przepisów umożliwiających w przyszłości nieodpłatne przekazanie wypożyczonego sprzętu na własność. Wnioski można składać w trybie ciągłym, elektronicznie lub w formie papierowej, a dotychczasowe zasady wypożyczania pozostają bez zmian. Więcej informacji pod linkiem.

## 14. Chodniki i przejścia bez barier. Co pokazują codzienne doświadczenia?

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu przeprowadził badanie dotyczące dostępności chodników, przejść dla pieszych i innych przestrzeni przeznaczonych do ruchu pieszego. Do 15 września można było wypełnić anonimową ankietę i podzielić się doświadczeniami związanymi z napotykanymi barierami. Wysokie krawężniki, nierówne nawierzchnie i przeszkody na chodnikach mogą utrudniać poruszanie się każdemu z nas. Wyniki badania posłużą do opracowania wytycznych dotyczących projektowania dostępnych i bezpiecznych tras dla pieszych. Więcej informacji pod linkiem.

## 15. Mobilność osób z niepełnosprawnością. Co zmieniło się w programie PFRON?

Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych uruchomił we wrześniu nabór wniosków w programie „Samodzielność - Aktywność - Mobilność! Mobilność osób z niepełnosprawnością". Tegoroczny nabór odbył się według nowych zasad. Zmieniono sposób punktowania wniosków, premiując m.in. osoby w wieku 7-18 lat oraz dorosłych uczących się lub pracujących. Uproszczono też formalności. Część dokumentów jest wymagana dopiero po wstępnej kwalifikacji. Zmieniła się również organizacja naborów. Zamiast dwóch tur w ciągu roku będzie odbywał się jeden nabór. Program wspiera zakup dostosowanego samochodu, który ułatwia codzienne przemieszczanie się i zwiększa samodzielność osób z niepełnosprawnościami. Więcej informacji pod linkiem.

## 15. Biletomat bez barier. Co powinien umożliwiać pasażerom?

We wrześniu ukazał się 12. numer „Kompasu Dostępności", wydawanego przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Numer poświęcony jest przede wszystkim dostępności biletomatów. Publikacja zwraca uwagę na rozwiązania, które umożliwiają samodzielny zakup biletu, m.in. odpowiedni kontrast ekranu, wielkość przycisków, komunikaty głosowe i czytelność informacji.

Przypomina również, że automaty biletowe są objęte wymaganiami Polskiego Aktu o Dostępności. W numerze wyjaśniono także, co zrobić i gdzie zgłosić problem, gdy biletomat nie spełnia wymagań dostępności. Więcej informacji pod linkiem.

**16. Dostępna przychodnia. Jak skutecznie upominać się o swoje prawa?**

Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych zorganizował we wrześniu webinarium „Przychodnia dostępna dla wszystkich". Spotkanie poświęcono obowiązkom podmiotów leczniczych w zakresie zapewniania dostępności oraz prawom pacjentów. Omówiono również zasady składania wniosku o zapewnienie dostępności i skargi na jej brak. Przedstawione wskazówki mogą pomóc pacjentom w dochodzeniu swoich praw, a placówkom medycznym w lepszym dostosowaniu usług do potrzeb różnych grup odbiorców. Więcej informacji pod linkiem.